

פרשת במדבר - שבועות

לימוד תורה

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני"

מובא במדרש תנחומא כתוב 'במדבר סיני', למה במדבר סיני? (מדוע התורה נתנה במדבר) אלא ללמדנו כל מי שאינו עושה עצמו הפקר פנפךר, אינו יכול לקנות את התורה. לךד נאמר: 'במדבר סיני'. היינו שצריך להפקיר את כל רצונותינו למען התורה הקדושה ואז יזכה שהתורה תכנס לתוך גופו. אנו קרבים לחג מותן תורתנו נזכיר קצת את עמלם ולימודם של גדולי ישראל כיצד הפקירו עצמם למען התורה וכך זכו להיות גדולי ישראל ועל מעלת לומדי התורה העמלים בתורה

סופר על רבה של ירושלים מן הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל שעוד בהיותו ילד קטן כאשר קיבל מאמו הצדקנית ע"ה, מספר קופיות לקנות ממנו, ויתר על כך ואת המעות הכניס לקופת בית הכנסת, תוך שהוא מתפלל שהקב"ה יפתח את לבו ויאיר עיניו בתורה. בעמל מפרך ללא לאות עלה ונתעלה, והיה סמל ודוגמה ליגיעה ולעמלה של תורה עד כלות הנפש. תמיד היה שקוע בעומק העיון, בכל הזמנים ובכל המצבים, בקיץ ובחורף, בקור ובחום, בעת חדוה ושמחה ובימי אבל ויגון, בשבת ובית ובלכתו בדרך, בשבתו על כס הדין ובעת סעודתו. גם בלילה לא שכב לבדו, לעתים היה מתעורר משנתו באישון לילה, נוטל ידיו וניגש לשולחן, טובל קולמוסו בדיו ומוסיף או גורע בענין שעסק בו ביום. כלי המחשבה פעלו אצלו ללא הרף.

שקידתו על דלתות התורה עברה כל גבול, ויהי לאחד מגדולי השקדנים. ספר התורה לא מש מפיו והגית בו יומם ולילה, זקני ירושלים היו מרבים לספר באזני בניהם ובני בניהם, נפלאות משקידתו ומהתמדתו, בזמן שכלתה פרוטה מהכיס ולא היה לו אפילו נר למאור, היה ממלא כוסית בשמן שחך ממאכלו, ולאור פתילה זעירה היה הוגה בתורה. אחד מספריו ("מקדש מלך") כתב לאורו הקלוש של תנור שחימם את הבית. הוא למד גם לאור הלבנה ולאורה העמום של הפתילה במטבח. (הרב שבתאי רוזנטל שליט"א "שביבי אור" ירושלים תשס"ה, עמ' י').

מדינת ישראל עומדת וקיימת מול מיליוני - מיליארדי

מוסלמים הרוצים בחיסולינו בזכות לומדי התורה

לאחר הקמת המדינה, בא ראש הממשלה הראשון להיפגש עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בנושא גיוס בני הישיבות. שאלו ראש הממשלה שאלה קשה: **אני יוצא מכאן, בממשלה ובכנסת אנחנו רוב, הצבא והמשטרה בשליטתנו, אני מביא חוק לגיוס בני ישיבות מה תעשו?** אמר לו הרב אברמסקי: "אתן הראוה שכולם חייבים לעזוב את הארץ מיד!". מששמע את דברי הרב אברמסקי, זעק הנ"ל: "לעזוב את הארץ הקדושה!" ואז התחיל להצטדק - "איך אפשר לוותר על ארץ שיעניי השם אלוהים בה מראשית השנה ועד אחריתה?" איך אפשר לוותר על המצוות הרבות התלויות בארץ? ענה לו הרב אברמסקי: "אין ויכוח בינינו שהמקום המסוכן ביותר בכל המזרח התיכון זה ארץ ישראל, אנו מוקפים מאות מיליוני ערבים שמבקשים לחסל אותנו. לגור כאן זה פיקוח נפש. מצוות ישוב ארץ ישראל לא דוחה פיקוח נפש. רק שיש לגדולי ישראל אומדן דעת - שכל זמן שאין גיוס בני הישיבות - זה מגן על יושבי הארץ! אבל אם תרצו לגייס את בני הישיבות - הארץ חוזרת למצב של פיקוח נפש. חייב אני להורות ע"פ הלכה לעזוב את הארץ הקדושה".

אם אברך אחד יעזוב את לימוד לא שווה הדבר

סיפרה הרבנית זליבנסקי שתח"י, אשת חבר לראש ישיבת 'מאור התלמוד' הגאון רבי חיים זליבנסקי זצ"ל: בצעירותה גרה בגייטסעד ושם למדו הבנות בבית ספר נכרי שהמורים שם הם גויים משוקצים. אביה, הרב כהן, חשב שמן הראוי להכשיר אברכים שילמדו את מקצוע ההוראה, והם ילמדו את הבנות. הוא כדרכו הפנה את שאלתו למרן הגרא"א דסלר זצ"ל. הרב דסלר החזיר לו תשובה עם מספר הגבלות, כשבראשם שיקח רק כאלו

שממילא רוצים לעזוב את הכולל כדי להביא טרף לביתם. הרב כהן יצא לדרך, הכשיר קבוצה ופתח מסגרת. ברם, לא נחה דעתו של הרב דסלר, ונכנס הוא לדבר על כך עם מרן החו"א"א. אמר לו החו"א"א: **"תיגש עכשיו לבית הדואר ושלח מברק לרב כהן שישגור את המסגרת. כי אם אברך אחד, בגלל האפשרות הזמינה לעזוב כולל, יעזוב ויעבור למסגרת זו, עדיף שהבנות תלמדנה אצל גויים, ואף אברך לא יצא מהכולל!"** הרב דסלר עשה כמצוותו ושלח מיד מברק. המברק הגיע לרב כהן באמצע שיעור לבנות. הוא פתח וקרא את הכתוב, סגר את הספר, והודיע שהמוסד נסגר! שמענו

אם כדי להימנע מזה אברך אחד יצא מהכולל, אין הצדקה למוסד לימודי כזה, ותמשכנה הבנות ללמוד אצל גויים... כמה גדולה מעלתם של לומדי התורה! אשריכם אברכים ולומדי התורה שזוכים אתם להיות מקיימי העולם! [שני סיפורים אלה מ-ווי העמודים]

כשרוצים למנוע לימוד תורה של הישיבה לא חוששים וסומכים על הנס שלא יקרה כלום

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כשמחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, יצא צו מאת שלטונות הצבא האדום שכל איש מגיל שמונה עשרה שלא יתייצב לגיוס - אחת דתו להמית. הפחד היה נורא. עם כל זאת, בישיבת נובהרדוק ישוב מאות בחורים כשהם שוקדים על התורה ללא פחד ומורא. מאוחר יותר הודבקו מודעות ברחובות בהם צו חמור יותר - שמדגיש שכולם מחויבים להתייצב, וקמה תסיסה כלשהי בישיבה... או - אז נכנס הסבא מנובהרדוק - הגה"צ רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל בסערה וזעק: "מי קורא כאן מודעות?! שידביקו להם מודעות כרצונם ואנחנו נשאר בשלנו בלימוד התורה ביתר תוקף ועוז!" שאלוהו: "והרי זה עניין של פיקוח נפש, ואין סומכין על הנס?" השיב הסבא: "אין סומכין על הנס שייך רק בדבר שאין קיום העולם תלוי בו. אבל בדבר שקיום העולם תלוי בו, כגון קיום ישיבות, בדבר כזה לא שייך לומר אין סומכין על הנס".

בימים הטורפים של מלחמת תש"ח, כתב הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל מכתב למפקדת הצבא. וכך כתב בין היתר: "תלילה להוציא ולנתק את בני הישיבות מאהלי התורה ולשעבדם לצבא המלחמה, אימונים או שאר עבודות. וידעו נאמנה שכל מי שמסר נפשו וחיו לשקידת התורה - הנהו איש צבא מלגיון מלכו של עולם להגנת עמנו וארצנו. כל אלה העומדים במערכת הקרב עם האויב מוגנים בזכות לומדי התורה!" ומסיים הרב פרנק: "בכל ליבי אני קורא לכם, הבו גדול לאלוקינו ותנו כבוד לתורתנו, שלא ייבש המעיין וקול התורה לא ידום. כדאי הוא קול התורה, שבכוחו להגן על כל היורדים לשדה המלחמה, שיחזרו במהרה בחיים ושלוש לביתם מתוך ניצחון, וממשלת זדון תכלה ותיעקר מן הארץ". (עמוד ההוראה, איש לרעהו)

בחורי הישיבה למדו אור החיים והתצפיתנית השתחררה אחרי 24 שעות החטופה א. מגדיש השתחררה בסוף חשוון כמובן עמדו לה זכויות התפילות של כל עם ישראל, האמונה התמימה של ההורים והמשפחה, הפרשת החלה והתפילה של האמא להשבת בתה, ובהשתדלות חיילי צה"ל, וכוחות הביטחון. אך נראה שהיה לה צדיק עליון שפעל משמיים, הוא האור החיים הקדוש, שבוודאי התחנן לפני ה' יתברך שידאג לחילוץ של החטופה, היות שקרוב משפחתה **תרם עשרות ספרי 'אור החיים' לבחורי ישיבות ואברכים שילמדו את תורתו להצלחתה.** וכך היו פני הדברים: יהודי ממושב שלווה, ליד קריית גת, רצה לארגן סדר לימוד גדול במוצאי שבת פרשת לך לך, **שבו בחורי ישיבות ילמדו 'אור החיים' להצלחת המלחמה והשבת החטופים.** הוא פנה לארגון של שיעורי 'אור החיים' בעולם הישיבות, והאחראי ארגן לו קבוצה של 30 בחורים מישיבת 'באר התלמוד' קריית גת, ועוד 20 בחורים מישיבת 'שטרנבוך' מבית שמש, וקבוצה נוספת של בחורים מהישיבה קטנה 'אמרי תורה' בקריית גת. ואז פנה אליו אדם בשם אסף, ותרם לו ספרי 'אור החיים', על מנת לעשות הגרלות לבחורים כדי שילמדו בהם להשבת החטופים, ובפרט לקרובת משפחתו. הוא בן דוד של אביה של אורי מגדיש הבחורים אכן הגיעו ולמדו בהתמדה, ואחר כך סעדו סעודה רביעית מכובדת, וכן זכו בספרי 'אור החיים' שתרם אסף. מי יודע, כנראה רבינו פעל בשמיים, וחילצו אותה בדרך נס תוך פחות מ-24 שעות!! (משכן שילה כי תשא תשפ"ה)

המטה אהזנו לדברי תורה דברי תורתנו נשמעים

אמר רבי חנינא בר פפא כל מי שמסיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה תִּפְלֹתוֹ נִמְאָסֶת, שְׁנָאִמּוֹר (משלי כח, טו): "מִסִּיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה גַּם תִּפְלֹתוֹ תוֹעֲבָה". רַבִּי לִי אָמַר, הָאֲזֵן לְגוֹי פְּקִינָקֵל לְכָלִּים, שְׁכֵן הַקִּיָּקֵל פְּמָה פְּלִים נִתְּנִין עָלָיו וְאֵת וְתֵן מִנְּמָר (שמיים גחלים ועליו מפזרים ריח טוב והריח נקלט בכלים שמעליו) תִּתְחַוֵּי וְכָלִם מִתְעַשֵּׂנִים, כִּד קְאָתִים וְאֶרְבָּעִים וְשִׁמּוֹנָה אֲבָרִים שְׁפָאֵדִם הֵזָה, עַל יְדֵי הָאֲזֵן פֶּלֶן חֵייו, מִנֵּין, שְׁנָאִמּוֹר: שְׁמָעוּ וְתִתֵּן נִפְשְׁכֶם, אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרָךְ הוּא אֵם הַסִּיט אָזְנָה לְתוֹרָה פְּשָׁבּוּא לְפִתֵּחַ דְּבָרָהּ תוֹרָה הִכַּל מִשְׁתַּתְּקִים לְפִנֵּי וְשׁוֹמְעִים דְּבָרָהּ, כְּשֶׁם שֶׁהִטִּית אָזְנָה לְשִׁמְעַת דְּבָרֵי תוֹרָה, וּמִהִיכָן אֵת לְמַד מִמֶּשֶׁה רַבֵּינוּ, שְׁעַל יְדֵי שֶׁהִטָּה אָזְנוֹ לְתוֹרָה, בְּשָׁעָה שְׁפָא לְפִתֵּחַ דְּבָרֵי תוֹרָה נִשְׁתַּתְּקוּ הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים וְהָאֲזִינוּ דְּבָרֵיו, מִנֵּין, מִמָּה שֶׁקָּרִינוּ פְּעֻנָּן

ספת דקות לסדרי הלימוד

מה כוחה של תוספת דקות לסדרי הלימוד

סיפר אדם שמחובר לתורה וללומדיה: יום אחד אני מקבל מכתב מאחת החברות שאני חייב להם 13,000 שקל, לא ידעתי מאיפה להתחיל לגרד את זה, בקושי אני מסיים את החודש, החלטתי להוסיף בסדרי הלימוד שלי עוד כמה דקות, ואחרי שאבקל עלי עול תורה מעבירו ממני את כל הדאגות המיותרות. ואכן, הגעתי לכולל אותו יום בשעה מוקדמת, ישיבתי והתחלתי ללמוד מיד. לפתע נכנס החברותא שלי כולו שמח ומאושר ושואל אותי: "האם אתה מכיר מישהו נזקק?!" לא הבנתי מאיפה הוא נפל עלי עם שאלה כזו, שאלתי אותו: "למה אתה שואל?" והוא ענה לי: "בדיוק קיבלתי ירושה של 130 אלף שקל... וואני רוצה לתת מעשרות של 13 אלף שקל למישהו שנוקק". והוא שואל אותי: "האם אתה מכיר מישהו נזקק?!" הוא רואה אותי מופתע ולא מגיב, עם סימני הלב...הוא מיד שאל אותי: "הלו!!! הכל טוב?!!!" אמרתי לו: "אני בהלם, כיון שבדיוק עכשיו נפל עלי חוב של 13,000 שאני לא יודע מאין יבוא עזרי, ולא פחות ולא יותר אתה בא ואומר לי שקיבלת ירושה של 130,000 שקל, ואתה מחפש למי לתת מעשרות?". הוא אמר לי: "תשמע, תראה לי את החוב, אם הוא 13,000 שקל, אז אני אתן לך את כל הכספים". בסיום הלימוד הלכתי לבית והבאתי לו את המכתב שנשלח אלי, מיד במקום הוא שילם את זה מהחשבון שלו. ראיתי בחוש מה שחז"ל אומרים: "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ".

הרבי - תלמד תורה והשידוך שלך יגיע

בחור חסיד, בן למשפחה ברוכה הוא היה הצעיר במשפחה, וכבר היה לחוץ, ובצדק. אחרת הגדולה ממנו, בת 27, מייחלת למצוא את זיווגה כבר כמעט עשור. וגם הוא כבר בתור, וכבר אינו צעיר, כבן 22. רוב חבריו כבר הקימו בתי ישראל, חלקם כבר עורכים חולאקעים לבנים, והוא עדיין באותו סטטוס - "מצפה לשועה..." את ימיו וחלוטיו הוא מעביר בין כותלי הישיבה, מנסה ללמוד משהו, אולם לא קל לו. לשוב הביתה זה גם לא נעים בעליל, מה יש שם חוץ מעוד כמה זוגות עיניים כבדות, כאובות, מצפות, מייחלות, דומעות... ביום מן הימים, כשחש כי יגונו גדש את הסאה, נשבר לבו בקרבו. הוא פנה אל מורו ורבו שליט"א, אחד מגדולי האדמו"רים בדורנו, נכנס לחדרו ופשוט החל לבכות בכי תמרורים. הרבי עדי היטב על מצוקת משפחה, היטב להגין את הסיבה לכך, ובאופן נדיר ומפתעי - עצם לרגע את עיניו, ואחר כך פנה אל הבחור ואמר לו: "ייתכן והכל תלוי בך, בידך הדבר."! מה? - קפץ הבחור, "תלוי בי?!!!" - מה אני יכול לעשות? הרי כבר עשיתי הכל, הכל. כל סוגיה, כל תפילה, כל מה שהייתי יכול לעשות - עשיתי. מה עוד יכול אני לעשות - ?! - השיב הרבי, "פשוט לעסוק בתורה. זה התפקיד שלך, זה מרחב הפעולה שלך. התורה היא מפתח לכל ברכה אלוקית והשפעה שמימית. אם תקשקע אל תוך לימוד התורה, אם תתאמץ להתמיד בה, אם תתמקד בקשר עם התורה - יפתחו שערי שמים בפניך בעזרת השם - !"

אמר הרבי, ונפרד מהבחור בברכה חמה. הבחור שב לישיבה, וכל הדרך גויאם בו ההרהורים. 'אני? ללמוד? והרי אני לא מסוגל...' עוד ממעוררי אינני מצליח לשבת במקום אחד חצי שעה רצופה, ועל אחת כמה וכמה היום, שכאני אחד הבחורים המבוגרים לישיבה, אין לי חברותא, אני חי כזאב בודד וכערכו בערבה. שאני אשקיע בלימוד התורה? אך אני יכול? אני מסוגל בכלל...!! הוא מגיע לישיבה, ואת פניו מקדם ידיד ותיק. הוא מספר לידידו את אשר אמר לו הרבי, והלה אומר לו: "יראה נא, בקהילתנו יש מנהג לערוך לעתים לימוד 10 שעות רצופות. זה בוודאי לא קל, בטח לא עבורך, אבל אולי זו הדרך שתוביל לישיעה..." אמר הידיד, והותיר את הבחור שקוע בהרהורים, במלחמה בעומק הלב, בקרב איתנים בין יצריו... ואז הוא החליט. הוא יערוך סדר לימוד עשר שעות רצופות, לא פעם אחת - כי אם עשר פעמים. הוא לא מסוגל לעשות זאת מידי יום, אז הוא יעשה זאת בהפסקות - יום כן ויום לא, יום לימוד עשר שעות ויום מנוחה. וברא עולם, נותן התורה, בוודאי יראה בעיניו... ביום הראשון, הוא מתיישב ליד הגמרא בשקיקה, בעיניים בוערות ובמבט נחוש. השעה הראשונה עוברת עליו כבתוך חלום, בשעה השניה הוא צריך להתאמץ, בשעה השלישית הוא כמעט נשבר, אולם בשעה הרביעית - לפתע חש התרוממות הרוח פושטת בנשמתו, פתאום הרגיש תחושה עילאית נפלאה, אותה לא חווה שנים ארוכות. התחושה הזו הולכת ומתחזקת, לבו מתמלא אושר וסיפוק עם כל דקה שעוברת, עד שעשר השעות מסתיימות לחן - והוא כלל לא שם לב... אושר מציק את לבו, תענוג רוחני עילאי. הוא חש כמו מנצח השב עטור התהילה מהקרב המסובך בעולם, וזאת למרות שאיש לא טפח על שכמו. עוד באותו ערב קיבל 'זריקת עידוד' מבורא עולם, כאשר אמו בישרה לו על הצעת שידוך חדשה לאחותו. זה לא מובן מאליו, בגיל 27 יש לעיתים חודשים ארוכים של יובש מוחלט, כנראה הלימוד שלו הזיז משהו... הוא המשיך במתכונת שקבע לעצמו, ימי ראשון שלישי וחמישי יוחדו ללימוד עשר שעות רצופות.

ימי שני רביעי וששי למנוחה. ואז, הנס הגדול התחולל, כפי שאותו בחור סיפר לנו בעצמו: (ימים ספורים לאחר היום העשירי, זה קרה. לאחר כמעט עשור של ציפייה, לאחר כל כך הרבה תפילות וסגולות- כנראה מה שניצח זה היעשר כפול עשר' שלי. הנה כי כן, אחותי עומדת בשעה טובה להקים בית, קריאות הימזל טוב! נשמעות מכל עבר, הבנתי שעשיתי משהו בכוחותיה הדלים!!! כשוך הדי השמחה, קיווה כי הכלל יאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים' יפסח עליו... והחל ללמוד סדרי לימוד שעות רצופות לזכות עצמו, לישועתו שלו. וגם הפעם הישועה לא איחרה לבוא, בחלוף תקופה גם הוא בא בבית האירוסין, וכעבור מספר חודשים הקים בית נאמן בישראל! "ואם נראה לכם שהרווח הגדול הוא הישועות הנפלאות אותן זכיתי לראות - עות בידכם!" - מספר לנו גיבור המעשה, "בוודאי שאין מאושר ממני על הזכות לקרב את הישועות של אחותי ושלי. אולם הרווח הגדול הוא משהו אחר - - - הרווח הגדול הוא, שלפתע קיבלתי טעם חדש בלימוד התורה. שערי התורה נפתחו בפניי, התחלתי לחשוך בלימוד התורה, לרצות ללמוד, להבין היטב, לקנות את התורה. עברתי מחשבת לטיפוס רחפן ודברן, שלא מסוגל ללמוד שעה רצופה, לא מתחבר לזה. והנה, פתאום, בגיל 22 פלוס, אני פשוט אוהב את התורה, שואף לגדול ולצמוח בה.

קבע עיתים לתורה וקיבל יותר הכנסה בפחות עבודה

מספר ר' אהרון: הייתי אז בבית המדרש. זהו מקום טבעי של כל יהודי, וגם שלי. באותו זמן בו הייתי בבית המדרש, חגגו שם סיום מסכת. הסיום הזה יורר בי אלינו נימים של קנאת סופרים, כי זה לא היה סיום ששייך רק לתלמידי חכמים ומופלגים, או לאזני קבוצה נבחרת, שקיבלו על עצמם ללמוד מסכת. זה היה סיום של הרבה חברים מהקהילה, שקיבלו על עצמם ללמוד לפי סדר מסוים. אני יודע שזה מקובל בהרבה מקומות. יש קהילות שהנהיגו ללמוד מדי יום עמוד של גמרא או של דף, או עמוד במשנה ברורה. יש כל מיני מסלולים וכל מיני מקצועות, וכל אחד, אם הוא רק רוצה, יכול ללמוד מה שליבו חפץ. ואני, חפצתי. באמת חפצתי, אבל עד אותו סיום, לא הבשיל אצלי הרצון לכדי החלטה: אני מוצא את עצמי בין חתני הסיום והרגשים, מקבל גם כן מהכיבוד שהם מגישים לכבוד גומרה של תורה, והטעם המתקן של העוגה קצת חמוץ לי, מפני שבסתר ליבי אני יודע, שבעצם גם אני הייתי יכול לערוך סיום. והנה אני פוגש בבידדי, יהודי הטרוד בענייני מחיה כלכלה, ממש בסגנון שלי, ואני שואל אותו, בהרבה

שבת מדינרטיב השלום ומבולל

הצער שלו, שמשקף את הצער שלו. "גם אני לא מבין", אני עונה לו, "אבל בעצם אין שום סיבה שבפעם הבאה לא נהיה גם אנחנו חלק מהאירוע. מה דעתך לייסד שיעור, ולהתחיל ללמוד את המסכת הבאה?" שינוי עסוקים בפרנסה, לשנינו קשה להקדיש את הזמן, אבל בסייעתא דשמיא אנתו נותנים כוח אחד לשני, ומחליטים שהפעם באמת. "מי יסמור את השיעור?" הקב"ה עוזר, וכשאנחנו יוצאים מבית המדרש, אנו פוגשים בארץ תלמיד חכם, ומציעים לי היות מנזר השיעור שלנו. הוא מסכים, וברגע זה נתן שיעור שיימסר בעיצומו של יום, בשעה שתיים בצהריים. מאז, בשעה זו אני יוצא ממקום עבודתי, הולך למקום עבודתו של חברי, ושם אנתו נפגשים עם המגיד שיעור, ולומדים יחד כארבעים דקות. ארבעים דקות של גן עדן בתוך העולם הזה. הסיפור יכול להיגמר פה, אבל יש לה המשך: הקב"ה הראה לי כמה הוא אוהב את השיעור החדש שלנו. זה לא שלל הייתה לי קביעות עיתים עד היום, למדתי בכל יום בערב, אבל ביום – זה היה חידוש. עד לפני זמן מה הייתי עובד קשה, ומייחל להרווחה. המשכורת לא סיפקה אותי. והנה, תקופה קצרה מאז שהתחלתי את השיעור קיבלתי טלפון מיהודי שמעוניין שאעבוד בשבילו, ומדובר בעיסוק הרבה יותר קל, עם משכורת גבוהה משמעותית! אני חשבתי שאני מוריד מאפשרויות הפרנסה למען לימוד התורה, אבל למעשה קרה בדיוק ההיפך. בזכות לימוד התורה, הגיעה ברכה בפרנסה [סיפור מעלון השנחה פרטית]

קיבל ללמוד תורה אם יושע בפרי בטן ואכן נושע

אברך שלאזכה עדין לפרי בטן זה שלושים שנה, הם התחננו בתפילה שבורא עולם יפקוד אותם ברחמיו. במיוחד ביום פורים הם התפללו שאז הילדים בולטים בכל פינה וגם הם רצו לזכות. יום פורים היה קשה להם הם טסו לאנגליה ליום פורים לחוג אותו בשקט. בעל בית המלון הבחין באורח שבא מישראל, כי הרבה דמעות הוזיל מעיניו בעת התפילה. לאחר התפילה תפס איתו שיחה ובמהלכה נפתח ליבו והוא שח לו את הסיבה שלשמה עזב את הארץ. קשה לו לראות את המולת פורים המלאה בילדים והוא עדין לא זכה, והוא שלושים שנה מתפלל ועדיין לא נענה... בעל המלון הקשיב לדברי האברך והביע איתו: "מה לכם להצטער כל כך, אם שלושים שנה לא נולדו לכם ילדים, הרי שאין שום סיכוי שזה יקרה הפסיקו לחשוב בנושא הזה ותמשיכו את החיים הלאה בשמחה". השיב לו האברך "מי שלא עבר את זה לעולם לא יוכל להבין זאת". כשעה לאחר מכן שח בעל המלון עם אשתו על אותו זוג שהגיעו מארץ הקודש רק כדי להימנע מלראות את שמחתם של ילדי ישראל, והוסיף בעל המלון וסיפר לה על גלותו בשארם "אם שלושים שנה לא נענית, הרי שאין כבר תקווה", וישראה לשמוע בדברים אחרים. אשתו הצדקת כלל לא הסכימה עימו, היא אף נערה בו שהוא ייאש אותו, והרי אין ייאוש אצל יהודים, היה עליך לעודד ולחזקו, ולא להכניס בהם אכזבה וייאוש שלעולם לא יהיו להם יותר ילדים! והבעל התעקש ואמר "הרי זה המצב לאשורו! עדיף שישלימו עם המצב ולא יחיו בצל תקווה שאין בה ממש". ולסיום דבריו דפק עם ידו על השולחן ואמר לאשתו "באם לזוג הזה יהיה בן, אני מבטיח לתת לך את כל אשר תבקשי!". "אם כך" אמרה האשה, "מבקשת אני ממך באם בעזרת השיית"י ייוולד לזוג בן, נסגור ונמכור את כל הביזנס שלנו פה ונעלה לארץ ישראל שם תיכנס לכולל ותלמד תורה כמו כל אברך בן תורה. ובקשר למצבנו הכלכלי, יש לנו ב"ח יכולת לפרנס גם את כל הנכדים ואף לתת לכל אחד מהם דירה..." "חייך הבעל על תמימותו גם אשתו ואמר "מסכים ומוכן!" אך כעבור רגעים ספורים, נשכח הדבר מליבו. אולם האשה הצדקת לא שכחה את הבטחת בעלה, ובמשך כל הפורים הרטיבה את ספר התהילים בדמעותיה והתפללה לבורא עולם שיפקוד את הזוג בזש"ק. תפילתה הרקיעה שחקים, ולתקופת השנה קיבל בעל המלון טלפון, שלאותו אברך ששהה אצלו במלון שנה שעברה נולד בן והברית אמורה להתקיים... פורים! האברך נשמע כל כך שמח, ואכן הברית נערכה ברוב פאר והדר והשמחה עלתה עד לב השמים. לאחר פורים, פנתה בעלת המלון בלונדון לבעלה שיקיים את הבטחתו מאשתקד, לחסל את כל הרכוש הרב שצברו למכור את הנכסים ולעלות לארץ הקודש, להיכנס לכולל ולשבת ללמוד תורה כפי שהבטיח. הבעל שלל את הרעיון לחלוטין, ולא היה מוכן לזה כלל וכולל. לבקשת אשתו, שלח אל מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל שאלה ובה כתב את כל השתלשלות הדברים, והוסיף שהוא מוכן להחזיק ולממן כולל אברכים שילמדו כל היום ובכך לפטרו מלקיים את הבטחתו. תשובתו של ר' חיים הדהימה אותו ואת כל בני משפחתו, ר' חיים השיב לו "הקב"ה הפך כל סדרי בראשית ובזכות תפילותיה של אשתך העניק בן זכר לזוג שהיו עקרים בטבע, והכל כדי שתזכה לשבת במנוחה באוהלה של תורה וללמוד מתוך שמחה, ואתה מנסה להפוך קצרה על פיה להתחמק מהכל ע"י החזקת כולל אברכים בבדו?" נענה הבעל לאשתו, סגר וחיסל את כל עסקיו שבמדינת הים, עלה לארץ הקודש ופתח כולל לאברכים חשובים,

[א] חייב אדם בכבוד רבו ויראתו יותר משל אביו כי אביו הביאו לחיי עולם זה ורבו מביאו לחיי עולם הבא, אם אביו הוא רבו מובהק יקראנו אבי ולא רבי :
 [ב] כל שרוב חכמתו ממנו זה נקרא רבו מובהק וכל זמן שרבו המובהק קיים אם קובע התלמיד מדרש ויושב דורש ומלמד שלא ברשות רבו אף על פי שהוא מדינה אחרת הרי זה כחולק על השכינה אבל מותר לחלוק עליו באיזה פסק או הוראה אם יש לו ראיות והוכחות לדבריו שהדין כן דכל שהוא דרך משא ומתן שרי ומיהו לא יחלוק בדרך החולקים לנצח אלא אומר ראיותיו ואם ישירו בעניני מוטב ואם לאו ישתוק וכן לכתוב לעצמו ראיותיו אף שהם כנגד רבו מותר אבל לכתוב פסק או הוראה נגד רבו ומוסר לאחרים אסור ואם נחלקו החכמים ועמדו למנוח לא ימנה כנגד רבו עם החולקים עליו וכל זה בחייו אבל לאחר מותו מותר לחלוק עליו ולפסוק כפי סברתו ולעשות מעשה אף שהוא כנגד רבו אבל לא יאמר רבי היה אומר כך ואני אומר כך שזה מבזה את רבו אך יוכל לכתוב סברת רבו וראיותיו ויכתוב עליו דברי עצמו וראיותיו אף על פי שהם סותרים כי הוראה דבריהם יבחר וכן עשו כל הראשונים ועל הכל יהיו דבריו לשם שמים והרשב"י שאמר על רבי עקיבא שנראים דברי מדבריו כתב החיד"א ששם מדובר באגדה ודברי אגדה מותר לחלוק דדוקא בהלכה למעשה שעושה נגד רבו אסור וזה זלזול לרבו ופשוט עכ"ל ואין נראה ששם היה להלכה אלא ר"ע לא היה רבו המובהק של רשב"י [הרמב"ם כותב מפורש שרשב"י היה תלמיד מובהק של ר"ע אלא שלא בפניו שרי]

[ג] כל העושה מריבה עם רבו המובהק כעושה עם השכינה וכל המתערעם עליו והמהרהר אחריו כאלו מתערעם ומהרהר אחר השכינה והאי אסורא דמהרהר לאו במחשבה אלא הכוונה בזה לומר שהוא מדבר ומחפה עליו דברים :
 [ד] אסור לקבוע עצמו להוראה להורות בקבע אפילו רחוק מרבו המובהק מהלך כמה מילים אלא אם כן נתן לו רבו רשות ואם נתן לו רשות יכול להורות אפילו בפניו ויש אומרים דלפניו ממש אסור ולא מקרי הוראה אלא כשמונה על מעשה שבו אפילו אבא אבא אבא אותו הלכה שאינה לענין מעשה יוכל לומר מה שבדעתו ואפילו אם מורה על מעשה אינו אלא בדבר שיש בו חידוש לשואל אבל בהוראה ידועה שפשוטה לכל כגון נותן טעם לפגם או לבטל איסור בששים וכיוצא מותר אפילו בלי נטילת רשות ויש מי שכתב דכל הכתוב בספרים מפסקי הגאונים יוכל להורות בלי נטילת רשות רק לא יורה דבר מלבו ולא יסמוך על עצמו לדמות מלתא למלתא ובס"ה"ק מקבציאל העליתי דכל דין שפסקו מרן ז"ל בש"ה"ט שקבלנו הוראותיו יכול להורות בלי נטילת רשות ולא פרושי מאיסורא כגון שרואה אדם עושה איסור יכול לומר לו שהוא אסור בפני רבו שבכל מקום שיש חולל השם את חולקין כבוד לרב :

[ה] אסור לתלמיד לקרות לרבו המובהק בשמו בלבד לא בחייו ולא במותו אלא יאמר רבי פלוני ואפילו לקרות לאחרים ששם כשמו אסור אם הוא שם פלאי שאין הכל רגילין בו :
 [ו] לא יתן שלום לרבו המובהק ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד שלום עליך רבי ואם נתן לו רבו שלום אומר לו שלום עליך רבי ומורו :
 [ז] לא יחלוץ תפילין לפני רבו המובהק ולא יסב לפניו אלא יושב כיושב לפני המלך ולא יתפלל לפניו ולא לאחריו ולא בצדו ממש וכל שכן דאסור לילך בצדו וחוצץ לארבע אמות הכל שרי ולא ישב לפניו עד שיאמר לו שב ולא יעמוד לילך עד שיטול רשות ממנו וכשיפטר מלפניו לא יחזיר לו אחריו :
 [ח] לא ישב במקומו ולא יכריע דבריו ולא יפטר דבריו אפילו במילי דעלמא וחייב לעמוד מפניו משיראנו מרחוק מלא עיניו עד שיתכסה ממנו או עד שישב ואפילו היה רבו רוכב צריך לעמוד מפניו דחשיב כמהלך וכל מלאכות שהעבד עושה לרבו תלמיד עושה לרבו :

[ט] ראה רבו עובר על דברי תורה אפילו איסור דרבנן אומר לו כך למדתו רבינו ובשמכיר את רבו תוך י"ב חדש צ"ל הכי"מ ואם רק בפני רבו הוא בכלל כל משנאי אהבו מות אלא יסתלק משם וירוק או יבלענו בכסותו ויש מתירין ברוך בעלמא ואין אוסרין אלא בכיוונו שהוא דבר שיוצא מגופו בבח וצריך לחוש לדברי האוסרים אפי' ברוך בעלמא :

[י] כל אלו הדברים שאמרנו שצריך לכבד בהם את רבו לא נאמרו אלא ברבו מובהק דוקא שרוב חכמתו ממנו אם מקרא מקרא ואם משנה משנה ואם גמרא גמרא אבל אם אין רוב חכמתו ממנו אינו צריך לכבדו בכל אלה הדברים שאמרנו אבל עומד מלפניו משיגיע לארבע אמותיו וכן נכון נמי כשמזכיר שמו יאמר רבי פלוני :

[יא] אף על גב דאמרין דחייב לעמוד בפני רבו אף על פי שאינו רבו מובהק מכל מקום אם זה רבו שלמדו מן אלי"ף ב"ית עד גמר התנ"ך אבל לא למדו גמרא ותורה שבעל פה מפני שלמדו זה אינו יודע ללמוד גמרא והלך זה התלמיד ולמד גמרא לפני רב אחר ונעשה תלמיד חכם חשוב אינו חייב זה בתלמיד לעמוד לפני זה המלמד אף על פי שלמדו כל המקרא כולה יען כי זה המלמד נחשב עתה לגבי זה התלמיד חכם לעמא דאמרא ואין הוא שהוא חכם ובעל הוראה יקום מפניו כי זילותא לתלמיד חכם לקום בפני הדיוט וכל שכן אם זה המלמד שלמדו כל המקרא כולה לא למדו בחכם אלא לימדו בשכר דמחמתו כן נמי בעיר ליה יקריה

והכי הוי סוגיין דעלמא והלומדים תנ"ך ומעט מדרשי רז"ל באגדה לפני מלמדי תינוקות ויוצאים לשוק לעסקים ואין לומדים יותר דנמצא זה האדם כל חכמתו וידיעתו בתורה או רובה הוא מן המלמד הזה חשיב המלמד ההוא רבו מובהק וחייב לנהוג בו כל הלכות רבו מובהק שכתבנו דעל זה כתב מרן ז"ל בש"ה"ט בדין רבו מובהק שרוב חכמתו ממנו אם מקרא מקרא ואם משנה משנה ופשוט :
 [יב] כתיב מפני שיבה תקום והדרת פני זקן והיינו שיבה אדם שהוא בן שבעים שנה וזקן זה החכם שקנה חכמה וגם הנשים חייבין במצוה זו לקום מפני הזקן ומפני החכם ואפילו אם הזקן עם הארץ צריך לקום מפניו ובלבד שלא יהיה רשע ולכן אלו הבריונים שיוודע בהם שאין מתפללין בכל יום ואינם מניחין תפילין אינו חייב לקום מפניהם כלל כי על זקן כזה לא צוהה התורה לכבדו ואף על גב דכתבו שחיובו מצוות עשה לקום מפני זקן בן שבעים שנה כל זה הוא כפי דברי הפוסקים הפשטנים אבל לפ"ד רבינו האר"י ז"ל צריך לקום בפני הזקן מבן ששים שנה ומעלה וצריך להזהר בזה כי דבריו נאמנים על פי הסוד דברי אלהי חיים : **[המחמיר תבוא עליו ברכה, הוראה זקן או תלמיד חכם עולה לאוטובוס בתוך ד' אמותיו חייב לתת לו את מקומו שהרי אינו יכול לשבת עד שישב התלמיד חכם או הזקן אם ספק אם הזקן בגיל 70 יש להחמיר שספק תורה להחמיר]**

[יג] מאימתי חייב אדם לקום מפניהם משיגיעו לתוך ארבע אמותיו עד שיעברו מכנגד פניו או ישבו ואם רוצה לקום מפני הזקן או החכם קודם שיגיעו לתוך ארבע אמותיו אינו רשאי ויש להסתפק אם נכנסו החכם או הזקן לבית הכנסת או לחצר המוקף אי אמרינן כל הבית חשיב כארבע אמות וחייב לקום אף על פי שהם באו וישבו רחוק מן האדם היושב שם יותר מן ד' אמות או דילמא גם בזה יש דין ד' אמות הנוצר ונראה לי כיון דהוי ספיקא דאורייתא אזלינן לחומרא וצריך לקום מפניהם אף על פי שישבו רחוק ממנו מיהו אם הוא יודע שהם באים להתקרב לישב סמוך לו לא יקום מפניהם אלא עד שיגיעו לתוך ארבע אמותיו : **[אין צריך להחשיב כל הבית כד' אמות אלא רק כמגיע לד' אמותיו אבל אביו או רבו מובהק צריך לעמוד כמלא עיניו]** ואם האדם יושב בביתו למעלה באכסדרה שהיא גבוה ורשות בפני עצמו והזקן או החכם נכנסו לחצר וישבו למטה סמוך לאכסדרה ולא עלו למעלה לאכסדרה אינו חייב לקום כיון דהוא יושב ברשות בפני עצמו אין זו קימה שיש בה הידור אבל אם הוא יושב בבימה אשר באמצע בית הכנסת והם הולכים למטה בבית הכנסת וקרובים לבימה יקום מפניהם כיון שדין בימה אשר בבית הכנסת קיימא לן דבטילה היא לגבי בית הכנסת ואינה נחשבת רשות בפני עצמו בענין הצירוף כמו שכתבנו בהלכות בית הכנסת :

[יד] אפילו אם החכם או הזקן רוכבים בין על בהמה בין בעגלה צריך לקום מפניהם והתורה הזהירה שאסור לעצום עיניו מן החכם או הזקן בעודנו רחוק ממנו כדי שלא יקום לתוך ד' אמותיו :

[טו] אפילו בשעה שעוסק בתורה חייב לעמוד בפני החכם או הזקן אפילו בבית הכנסת ואפילו בשעת תפילה כשקורא ומירות ויצר וקריאת שמע שזהו כבודו יתברך כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד לפני החכם והזקן **[והוא הדין אם מברך ברכת המזון]** מיהו אם העומד הוא סגי נהור נסתפק בזה נחלת צבי והניח בצ"ע ובודאי צריך לקום דספק תורה להחמיר וכל שכן בהא דהסברה נוטה שיקום :

[טז] ונכון לחוש ולקום מפני אשת חבר **[מצווה לקום מפני אשת חבר אפילו לאחר פטירת בעלה מדרבנן ולכבדה וכן אשה חכמה בתורה או בת 70 ומעלה חייבים לקום מפניה]** ובברכי יוסף כתב שרבינו האר"י זצ"ל כתב דאין חיוב לעמוד לפני אשת תלמיד חכם וגם לא לעשות לה הידור ואנא עבדא לא ידעתי היכן ראה הרב ז"ל דבר זה בדברי האר"י ז"ל דבשער המצוות כתב ו"ל ובאשה נאמר ויראת מאלהיך יראה בלב ואין צריך לה לא קימה ולא הידור עכ"ל ודבריו אלו קאי על אשה זקנה ואשה חכמה אבל אשת תלמיד חכם חיוב קימה גה הוא משום כבוד בעלה שהיא כגופו וחשיב כאלו הם קמים בפני בעלה וזה פשוט ודע דאפילו מאן הסוברים אשת חבר כחבר לענין זה מכל מקום מודה דלא אמרינן אשת זקן כזקן דכבוד תורה שאני וזה פשוט וברור ;

זהו הקדוש מתורגם אשרי לומדי התורה

אָמֵר, (ישעיה כו) יִשְׁפְּלֶנָה יִשְׁפְּלֶנָה עַד אֶרֶץ גִּזְרֵי. וְיֵאָדָה, בְּזִמְנוֹ שִׁינְיָאֵל הָיָה בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, לֹא נִמְצָא בִּידְיָהֶם חֶטָּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָהוּ, מִשּׁוֹם שֶׁאֲוֹתָם הִקְרַנּוּת שֶׁהָיוּ מִקְרִיבִים בְּכָל יוֹם הָיוּ מִכְּפָרִים עֲלֵיהֶם. עֲכָשׁוּ שִׁינְיָאֵל גְּלוּ מִן הָאֶרֶץ וְאֵין מִי שֶׁמְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, הַתּוֹרָה מְכַפֶּרֶת עֲלֵיהֶם וּמַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים, מִשּׁוֹם שֶׁהִשְׁכִּינָה עִמָּהֶם בְּגִלּוֹת, וּמִי שֶׁאֵינוֹ מְסַתְּפֵל בְּדַרְכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, גּוֹרֵם לְשִׁכְיָנָה לְהַנְעִיב בְּתוֹךְ הַעֶפֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר (ישעיה כו) יִשְׁפְּלֶנָה יִשְׁפְּלֶנָה עַד אֶרֶץ גִּזְרֵי. אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים, גּוֹרֵם לְנִסְתָּה יִשְׁרָאֵל לְהָרִים רֹאשׁ בְּתוֹךְ הַגִּלּוֹת. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּלִים בְּתוֹרָה יָמִים וְלַיְלֹת. [בראשית דף קצא.]

לפי הזהרה עץ הדעת היה ענבים
 בֶּאֱרָאָה, אָדָם הָרָאשׁוֹן, אֲשֶׁתּוֹ סָחֶקָה לוֹ עֲנָבִים וְנִרְמָה לוֹ מוֹת וְיָכַל יִשְׂרָאֵל וְיָכַל הָעוֹלָם. נִחַ בָּא לְעֲנָבִים הַלֵּלוּ, וְלֹא נִשְׁמַר בְּרָאוּי, מִה כְּתוּב: (בראשית ט) וַיִּתֵּן מִן הַיֵּינֶן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֶהְלָה, בְּהִיא. בְּגִי אֶהְרֹן שְׁתֵּי יַיִן מִהֶם, וְהִקְרִיבוּ קֶרֶבֶן בְּאוֹתוֹ הַיֵּינִן וּמִתּוֹ, וְהָרִי תִבְּרָא. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב (דברים לב) עֲנַבְמוּ עֲנֵבֵי רוּשׁ

וְהָרִי תִבְּרָא. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כְּתוּב (דברים לב) עֲנַבְמוּ עֲנֵבֵי רוּשׁ

אמרי חז"ל : כתב הבעל שם טוב במדבר פרשת במדבר במדבר רבה (במדבר רבה ג', א') הקרב את מטה לוי, דא הוא דכתיב (תהלים צ"ב, י"ג) צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה וגוי, כי הנה יש שני מיני צדיקים, ושניהם צדיקים גמורים, אך החילוק ביניהם, האחד הוא תמיד בדביקות ה' יתברך, ועושה עבודתו המוטלת עליו, והוא צדיק רק לעצמו ולא לזולתו, כלומר שאינו משפיע מצדקתו לאחרים, וזהו הנמשל לארז שאמר רבותינו ז"ל (שם במדבר) שאינו עושה פירות, שהוא צדיק רק בפני עצמו, ואינו עושה פירות שיחזיר אחרים למוטב ויפירו וירבו צדיקים בעולם, זה אינו עושה, אלא לעצמו ישגה ומרבה שכו, אבל הצדיק השני הוא נמשל לתמר העושה פירות, וזהו כתמר יפרח, כלומר שהוא מוציא יקר מזולל, ומפריח ומרבה הטוב בעולם, וזהו שאמר רבותינו ז"ל (ברכות ל"ד ב) במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים וכו', **רצה לומר שזה הצדיק השני הנזכר הוא הנקרא בעל תשובה, פירוש, שהוא בעל ואדון אל התשובה, כי הוא החורש לעומת רבים השיב מעוון, וגרם תשובה בעולם, שכרו כפולה משכר המצות הרבה יותר מצדיק הראשון הנ"ל, אף שגם הוא צדיק גמור :**

תנאי לקבלת תורה אחדות כאיש אחד בלב אחד

העלון מוקדש להצלחת יהונתן ושילת חדר
ובני ביתם: שה' יתברך יצלחם במאד מאד
ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותך
וכן הפסוק הוֹדָה כְּשֶׁתֵּלַח זִמְתְּךָ סָבִיב לְשׁוֹלְחֶךָ